

Svad der har foranlediget mig dertil, er navnlig en Udtalelse af den høitagtede Minister for Kirke- og Undervisningsvesenet. Den ærede Minister udtalte, at det i Følge de fremkomne Oplysninger i de sidste Aar har vist sig, at der ikke har været fuldt tilstrækkelig Anvendelse for de Beløb, som vare bevilgede. Det forekommer mig dog, at det klart fremgaar, at der har været tilstrækkelig Anvendelse for de fleste Sum, eftersom kun 45 pCt. af Ansøgningerne ere bleve bevilgede, kjøndt jeg maa tilstaa, at mange af Ansøgningerne maasse egentlig heller ikke burde bevilges, dels fordi Ansøjerne vare for unge, og dels fordi nogle af dem have haft nogen Formue, saaledes at de selv kunde afholde denne Udgift. Grunden til, at der ikke har været et større Misforhold tilstede imellem Ansøgningerne og Bevillingerne, tror jeg imidlertid hidrører fra to Grunde. Den første er den, at Bevillingerne i Regelen have været altfor smaa, saaledes at den fattige Del af Befolkningen ikke i tilstrækkelig Grad har kunnet komme til at nyde godt af de Tilskud, der tilbydes, idet den Del af Befolkningen, der selv vilde komme til at udrede, vilde føles altfor trykkende for dem, der kun have, hvad de selv fortjene. Det fremgaar saaledes af den Tabel, der er opført i Betænkningen Sp. 491—95, at kun 46 have faaet fra 50—65 Rd., medens 64 have faaet 50 Rd. og 136 fra 15—50 Rd. Naar man regner, at Opholdet paa en Højskole for en mandlig Elev i Winterhalvaaret ikke kan afholdes under 100 Rd., vil det let ses, at den fattige unge Mand maatte opoffre en af stor Del af den Befolkning, der fordres, til et saadant Ophold paa en Højskole. Den fattige unge Mand, som tænker paa og gjerne kunde ønske en Uddannelse i sin Uddannelse og en større aandelig Udvikling, tænker tillige paa at oppare en lille Formue for senere at kunne danne sig en fremtidig selvstændig Stillning i Samfundet, og han kan grumme nødig affe et saa stort Beløb, som det, der under de nuværende Forhold fordres til et saadant Ophold, naar Tilskudet ikke gives større end hidtil. Naar der derimod blev givet et noget større Tilskud, vilde Ansøgningerne fremkomme i langt større Antal, end nu er Tilfældet, og da det navnlig er den fattige Del af Befolkningen, som vi her søge at give den Uddannelse, der i saa høj Grad mangler, forekommer det mig, vi skulle bevilge et noget større Tilskud og større Portioner, navnlig til dem, der selv Intet eie. Saaledes som Forholdet nu er, kan kun Mellemklassen komme til at benytte disse Bevillinger, men naar Understøttelserne blive givne med et større Beløb, saaledes at den største Del af Udgifterne kunne afholdes af dem, vil det vise sig, at der vil blive meget større Trang for dem. Der vil endda ikke blive saa lidt tilbage for den fattige selv at offere for at kunne opholde sig et halvt Aar paa en Højskole. Der vil fordres Ud-

gifter til Klæder, Bøger, Reiser og deslige, hvortil kommer endvidere Afraavn af Fortjeneste for det halve Aar, der gaar bort. Der fordres saaledes Udgifter paa mange forskjellige Maader, og der kan blive nok for den fattige Mand selv at udrette. Dette er den ene Grund, hvorfor jeg tror, der har været saa faa Ansøgere. Den anden Grund, hvorfor der ikke har været saa mange Ansøgere, som ønskeligt var, er den, at de Bedkommende for at faae Understøttelse vare forpligtede til at forblive der et fuldt halvt Aar. Jeg tror, det vilde være heldigt, om Tiden for deres Ophold mere blev overladt til deres eget Skjøn. Det kunde vistnok indvortes saaledes, at Andrageren i sit Andragende til Skoleraadet opgav, for hvor lang Tid han attraaede Understøttelsen, hvorefter da dennes Størrelse kunde bestemmes. Derved kunde den Enkeltes egen Leilighed bedst imødekomes, og selv et kortere Ophold vil i mange Tilfælde have en afgjort heldig Indflydelse paa Bedkommendes øvrige Fremtid. Naar saaledes baade Portionerne bleve noget større, og der blev givet en større Frihed for Opholdets Varighed, vilde denne Foranstaltning gavne langt mere og blive langt mere søgt af de Uformuende. — Endnu har jeg en Bemærkning at gjøre til en Udtalelse, der kom fra det ærede Medlem for Kjøbenhavns 2den Valgkreds (Brix). Han udtalte nemlig, at det vilde være gavnligt for Sagen, om Staten førte noget Tilsyn med Højskolerne, men jeg tror ikke, at et saadant Tilsyn vilde være gavnligt. Jeg frygter nemlig for, at det blev noget ensidigt, idet det da vilde komme an paa, hvorvidt Regjeringen var stemt for, at Undervisningen skulde gaa enten i den ene eller i den anden Retning. Det er min Overbevisning, at det vil gaa bedst, naar det overlades Befolkningen selv at søge de Skoler, der tiltale den, uden nogen Indblanding fra Regjeringens Side. Det er nemlig kun ved fuldkommen Frihed, saadanne Anstalter kunne trives og udvikle sig.

**J. A. Hansen:** Jeg har ellers ikke taget Ordet eller tænkt paa at tage det under Finantslovens 2den Behandling, da det efter min Betragtning nærmest maa være Finantsudvalgets Medlemmer, der med nogen Nytte kunne tage Del i Forhandlingerne. Men da der fra et Par ærede Medlemmers Side er kommet varme Anbefalinger frem for et Par enkelte Realskoler i vore Kjøbstæder, og da jeg har haft den Ære at indbringe et Andragende fra Svendborg Realskole angaaende en lignende Hensyntagen til den, hvilket Andragende er tilstrækkelig bilagt med fornødne Oplysninger og varme Anbefalinger af Byens Byraad, saa har jeg troet, at det vilde være paa sit Sted, at jeg her udtalte det Ønske, at man vilde interessere sig særdeles for disse Kjøbstadreal-skoler i Almindelighed, idet det forekommer mig, at